

in sine principij, illic, strenuus autem iuris peritus, si-
cubi casus emerferit, qui consuetudine feudi non sit com-
probenfus, absque calumnia vti poterit lege scripta, tit.
1. de feudi cognit. lib. 2. feudorum, cap. quod transla-
tionem 4. vbi notat Abbas Panormit. n. 5. de officio
legati, idem Abbas in d. cap. fin. de consuetud. num.
11. & contra Fulgosium, indistincte consuetudi-
nis extensionem admittentem in d. l. de quibus n. 3.
& apertius num. 9. vers. sed pro certo, longe verius,
ac receptius esse resoluunt Iaf. ibi a n. 14. Ludovicus
Romanus cons. 5. 6. n. 4. Alex. cons. 110. n. 5.
lib. 6. Rochus de Curte in tract. de consuetudine, siue
in repetit. cap. fin. eodem titul. dist. num. 310. in sine
cum sequentibus maxime a num. 316. & 321. Franc.
Babus de praescript. p. principali, quasi. 2. num. 29.
Aymon Crauet. de antiqu. temporum dist. 4. part.
num. 43. cum sequentibus, idem cons. 30. num. 5. &
cons. 96. num. 4. & consil. 2. pro genero, num. 103.
Hieronymus Gratus responsio 1. num. 13. & responso
9. num. 50. volum. 1. Hieronym. Gabriel cons. 83. num.
60. Roland. a Valle cons. 53. num. 39. & cons. 94.
num. 19. volum. 2. & cons. 69. num. 30. vol. 3. Octa-
uianus devis. Pedem. 29. num. 16. Nicolaus Bello-
nus cons. 42. a num. 8. & post alios Burgenfis in d. l.
1. Tauri num. 36. D. Ludovicus Molina de Hispan.
primogen. libr. 1. cap. 7. num. 6. Petrus Ducinas reg.
136. Nicolaus Intrigliolus, plures ex more congerens,
in tractat. de feudiis quasi. 11. num. 2. 3. & 13.
& quasi. 16. num. 9. & 10. D. Ioan. Baptista Valen-
zuela cons. 8. a num. 25. & consil. 33. a num. 228. ad
num. 231. inclusivae, & cons. 79. num. 61. libr. 1. ac-
curfus consil. 166. num. 83. & 84. lib. 2. qui de hu-
miliori consuetudine iuri contraria sermone facium. Nam
* hac recepta sententia, & limitatio, tamen reclamantibus nonnullis, quos refert, &
sequitur Nicolaus Bellonus vbi proxime, ex vetiore,
ac receptiore interpretum traditione eo demum
cali procedit, quo ratio consuetudinis inducenda,
ex qua ad similem casum, consuetudine non
decisum, extensio fieri pretenditur, obscura, &
incerta est, quia vel non constat, an ea sola ratio-
ne populus motus fuerit ad ipsam consuetudinem
inducendam, vel penitus sine ratione, sed per iuris
errorem magis, vt in dist. l. quod non ratione, & in d.
cap. quod translationem, secus si verisimiliter, ac mo-
rali certitudine constat de ratione, quae sola con-
suetudini causam dare potuit, vt in proposita spe-
cie contingere ex supradictis constat, tunc enim
quemadmodum lex ex rationis identitate ad simi-
lem casum extenditur, licet non possint 12. in sine, ff. de
legibus, cum similibus, differat. 7. apertius referendis, sic
& consuetudo, idque ita iudex ex rerum circum-
stantiis iudicare debet, quemadmodum tamen con-
suetudine, quam in statuto municipali (quod *
non minus stricti iuris est, quam consuetudo, l.
constitutionibus 24. vbi post Dynum notat Bart. n.
1. & alij d. ad municipalem, nec plus roboris, quam
illa habere potest, aut vice versa, vt cum Bald.
cons. 238. n. 1. post med. vers. nam & consuetudo lib.
4. Aymon Crauet. & alij tradit D. Ioan. Bapt. Valen-
zuel. cons. 24. n. 149.) resoluunt idem Bald. in
l. maximum vitium n. 16. C. de liberis praerogatis, Sa-
lic. in l. 2. n. 20. cum seq. C. de noxalibus, Paul. Ca-
stren. in l. quamvis 15. n. 4. C. de fideicommissis, Iaf.
in d. l. de quibus n. 17. vers. puto quod vtrumque, &
num. 18. D. de legibus, Franciscus Ripa in rubr. n.
62. vers. ista tamen responsio, & in l. si constante, num.
65. ff. soluto matrimo. Curtius iunior cons. 80.
num. 2. post princip. vers. & licet Baldus, Albertus
Brunus in tractat. de statuto, excludente feminas,
art. 3. a num. 12. & melius a num. 15. optime Rochus
de Curte a. tract. de consuetud. n. 331. & 350. Ni-

col. Boer. ad consuetud. Burgund. rubr. de conclusio-
ne, & approbatione consuetudinum, verb. interpretes, n.
9. in 2. concl. Tiraquel. innumeros ex more conge-
rens, in tract. cessante causa, limit. 21. n. 8. & 9. in-
stito n. 14. Aymon Crauet. qui in consuetudine
praclare loquitur, & de antiqu. tempo. d. 4. p. n. 81.
iuncto n. 83. & cons. 118. num. 8. & multo pracla-
rius Burgenfis Marcus Salon de Pace, dissidentes
circa rationis verisimilitudinem, an vna * vel mul-
tiple praesumatur, & an probatio egeat, Do-
ctorum sententias referens, ac sic, vt praediximus,
miti face componens in d. l. 1. Tauri, n. 50. ad 56.
inclusivae, & vltra eos optime Henricus Roseland. de
feudiis cap. 1. concl. 15. num. 18. & cap. 2. concl. 33.
num. 13.
Accedit his; quod cum ratio, ob quam con-
suetudo illa apud nos inualuit, vt Rex minor folus
Regni gubemaculum suscipiat, in vltimis
fraudibus, & delictis, quae alias aduersus Repub-
licae tranquillitatem committi possent, consistat
iuxta tradita a n. 49. ad 51. ex ea quidem * talis
consuetudo vt cumque stricti iuris sit, multo pluri-
bus ad Regnam minorem extendi debet, quia ob
huiusmodi rationem, * fraudum, ac delictorum
materiam amputatam, etiam odiosa, & quae alio-
qui stricti iuris sunt, extensionem admittunt, l. sed
Iulianus 9. (quae alias est sub l. item si filiusfamilias
7.) in princip. & §. mutui dationem, ff. ad S. C. Ma-
cedon. c. quanto 26. vers. nolentes, de privileg. c. si ciui-
tatis 17. de sent. ex communic. in 6. glof. fin. in cap. quae-
quam de vsur. ead. lib. & vltra ordinarios vbiq;
notarunt Alex. cons. 65. alias 119. num. 44. lib. 6. Dec.
cons. 5. in sine, cons. 195. in casu proposito, numer. 2.
cons. 276. consultus, num. 2. vers. 2. praemitendum,
cons. 300. in causa, num. 4. & 5. lib. 1. & cons. 398. in
causa D. Benedicti, num. vlt. in fin. lib. 2. lalon. in
l. 1. in princip. num. 1. 4. ff. de verb. oblig. & in l. non du-
bium, num. 4. in princip. siue in 3. principali limit. &
num. 45. vers. inter alia nota, C. de legibus, & in
terminis consuetudinis Aymon Crauet. de anti-
quit. temp. d. 4. p. in princ. num. 136. siue in 15. limi-
tatione. Imo * generaliter sufficere, consuetudi-
nem illam Republicae fauorabilem esse, vt exten-
sionem praefatam admitteret, iuxta ea, quae cum
Calderino, & aliis resolutum idem Crauet. ibidem
num. 48. siue in 1. limitat. ac num. 74. Hortens. Cau-
canus de brach. Reg. 4. p. num. 47. 1. & 6. p. siue de aequi-
tate, & rigore, num. 121. & post plures alios Farinae.
fragment. criminal. 1. p. verbo extensio, num. 98. & 100.
& quae cum Bald. in l. in multis 9. num. 5. ff. de statu
homin. nominatum in Regno Castellae loquens re-
soluit Ludovic. Roman. cons. 98. num. 2. & 3. nempe
* quod si consuetudo primogenito Regno de-
ferat, ad primogenitam est extendenda, masculo
non existente, cum in talibus masculinum concipiat
femininum in materia indifferenti, & in fauorabilem, vt ipse per plura probat, & sequitur Fran-
ciscus Aules in praenotio ad capita pratorum verbo y
Reyna, num. 4. in sine, & num. 5. & 6.

DISSERTATIO IV.

De foemina regni successore nubente,
aque ita a tutela apud nos liberata, an
ad ipsam solam Regnum, eiusque ad-
ministratio pertineat, an etiam ad
maritum eius? & obiter multa de Regni
indivuitate, & de casu gemini par-
tus, quoad nascendi ordinem incerti:
ad eandem l. 3. vers. E si fuere fija,
tit. 15. part. 2. & l. 1. 2. tit. 33. part. 7.

SVMARIA.

- 1 Lex 3. vers. E si fuere fija, tit. 15. p. 2. in verbis,
falla que sca casada, per arg. a contrario sen-
su expenditur pro marito, cui foemina in Regno
succedens nubet, vt Regni gubemaculum suscipere
debeat.
2 Lex 9. in princip. tit. 1. part. 2. pro eadem parte
expenditur.
3 Vir in dignitate positus praefertur in ea uxori, &
quare?
4 Vir uxoris capte est, eamque sub sua potestate ha-
bet.
5 Foemina administrationis, & iurisdictionis incapax
est.
6 Mulierum consilium in condendis statutis adhiben-
dum non est, quod in illis non resideat prudentia;
idque confirmatur, & exornatur.
7 Assumptum ad Regni, vel praevincia gubemacu-
lum, absque uxore profectus satus indicatur, &
quare?
8 Muliebre genus imperiosum est.
9 Viri dignitates suas uxoribus, etiam nullas, aut
minores habentibus, communicant.
10 Uxores dignitates suas, vicumque maximas, viris
suis communicare debent.
11 Vir, & uxor iniuncte correlatae sunt, in quorum
vno dispositum, & in alio dispositum censetur,
ibid.
12 Vir, & uxor adinvicem sunt vni, & vna caro per
indivuiduum matrimonij vinculum effecti.
13 Vnica, & connexa eandem conditionem, & naturam
servantur.
14 Maritus particeps est quoad fructus, & consequen-
ter legitimus administrator quorumcumque uxoris
bonorum, etiam non dotalium.
15 Hispana consuetudo circa Regnam nubentem, quod
ipsa & maritus simul Regnum administrare, ex-
penditur, & D. referuntur, qui id ita cum casus
occurrat faciendum esse docent.
16 Chrenicis & historis antiquis fides plena adhibetur
ibidem.
17 Foemina ad quam ob defectum masculorum Regnum
delatum est, etiam nupta verum Regni dominum,
& administrationem retinet, eiusque maritus
dumtaxat Rex est cognominis & dignitate, non etiam
administratione, nisi ab ea mandatum habeat.
18 Regni omnimoda administratio non nisi ex negligentia,
vel incapacitate, vero Regni domino, adeoque nec
Regina nupta admitti potest.
19 Rex non potest ob incapacitatem, vel negligentiam
Regno ipso privari, remissive.
20 Regni dominum, quod penes uxorem est, non potest

ita per matrimonium marito communicari, vt pe-
nes eum quoque sit, quia est indivuidum.
19 Republica magnam patitur perniciem ex diuisa Reg-
ni administratione. Id quod late probatur, & exor-
natur, & n. 21.
20 Partis quoad partem idem ius, ac iudicium est, quod
totius quoad totum.
21 Feudum Regale, seu dignitatis, puta Ducatus, Mar-
chionatus, vel similes, non minus indivuidum est,
quam Regnum, & vtriusque sententia Doctores
referuntur.
22 Maioratus possessori si duo filij simul nascantur, non
eodem impetu, quod impossibile est, sed in eodem
nascendi ordine, ambo pro vita sua tempore in eod-
em maioratu succedunt, & post eam indivisus ille
desertur ad ipsorum primogenium.
23 Id est iure communi controuersam sit apud nos
lege definitum est, ibidem.
24 Regnum ad quem ex duobus gemellis, eodem tem-
pore nascentibus pertineat, eodem iure communi,
quam Regio Castelle inspecto controuersum est, &
ad vtrumque pro cuiuslibet vita expectare frequen-
tius interpretes crediderunt.
25 Sententia hac ab auctore in terminis vtriusque iuris
refellitur.
26 Res sui naturae sit diuisa, & incertum sit, cui ex
legis vel hominis dispositione debeat, inconueni-
entia non est, vt pluribus simul adiudicetur; quod
plurimum legum exemplis ostenditur ibi, & num.
praeced.
27 Maioratus in simplici iure disposita, legitimum ar-
gumentum non praebet ad Regnum, vel Regale feu-
dum, & quare?
28 Regnum, vti omnium temporalium suprema digni-
tas speciali nota dignum est, nec debet sub
generali de maioratu dispositione comprehendi.
29 Argumentum de Regno ad maioratum valide in
Hispania sumitur, & quare?
30 Maioratus Hispania, originem, & formam sum-
pserunt a l. 2. tit. 15. p. 2. ibid.
31 Republica a tempore Romanorum vni sibi Prin-
cipem seu Regem, lege de eius imperio lata, inde
Regia, & imperij dicta, constituitur.
32 Regnum electio inter Gothos obtinuit vsque ad mortem
Regis Pelagij postquam generali lege a Gothis lata
sanctum fuit, quod si Rex fuisset catholicus,
primogenitus eius, siue masculus, siue foemina,
ac deinceps successiuo ordine in Regno succederet.
33 Lex Gothica, cuius meminit Palac. Rubens, minus
recte negatur a D. Ludonico Molina, eaque ex aliis
comprobatur.
34 Lex eadem citatur a discretissimo Rege Alphonso
X. non ad probandam Regni indivuiditatem per
electionem, vt perperam putant D. Ludou. Molin.
sed per successionem tan iam, & quare?
35 Pelagij post miseram Hispania cladem, & Mauro-
rum inuasionem, vt vir fortissimus in principem ele-
ctus est a Gothis, qui apud Cantabros, & Astores
vassaliam Maurorum supererant, & eius rei histo-
ria remissive.
36 Glin c. Hadrianus 21. verb. per singulos. in
fin. 63. dist. obiter intelligitur. ibidem.
37 D. Praes. Didacus a Cour. nedum pragmaticorum
(vt ab Ant. Fab. vocatur) sed & discretissimorum
Princeps fuit, Hispania simul, & Ouerensium
Collegij, auctori communis decus, & ornamentum.
38 Is legis Gothica verisimul exemplar D. Ludonico
Molina ostendit, vt ipse testatur, eius verba refe-
rens, ad huc tamen de eius fide dubitans.
39 Lex 2. tit. 15. part. 2. originem duxit a lege Gothica.
C. 4. 36 Respu

- 36 *Respublica cum lege Regia Regnum vni Principi, eiusque primogenitus tribuit, si cogitasset casum gemini parui, quoad nascendi ordinem incertis, de eo disposuisset, prout bono publico expediret.*
¶ *Eadem etiam hodie manet, nec proinde verisimile est, ut eriperet sibi voluerit facultatem, idem nunc, cum casus ille accidit, circa eum statuendi. ibid.*
- 37 *Casus omisus remanet subregula, ac dispositione iurii communis.*
- 38 *Gloss. vlt. ad fin. in l. tale pactum 40. §. fin. ff. de pactis, expenditur, & exornatur.*
¶ *Iure id est seruandum, licet non sit statutum, quod verisimile est, statuendum fuisse, si hoc questum fuisset. ibid.*
- 39 *Respublica, cum vero Principi, & primogenitis Regnum concessit, si prauisisset casum gemini parui, quoad prioritatem incertis, minime statuisse vtrique Regnum pro vna sua tempore deberi, & quare?*
- 40 *Monarchia gubernatio melior semper ceteris gubernationibus visa est.*
- 41 *Rex fuit factus ob Regnum, ut id ab eo solo gubernaretur, non vice versa Regnum propter Regem.*
- 42 *Causa plus insinit in se ipsa, quam in causato.*
¶ *Propter quod vniuersaque tale, & illud magis. ibid.*
- 43 *Regni indiuiduitas, ad eius utilitatem, & conseruationem in dicitur, non debet labefactari, & enerti, ut duorum filiorum, simul Regi nascentium, utilitati proficiatur.*
- 44 *Regnum inter gemellos diuisum, & si postea iungatur, ut indiuiduum permaneat penes eum, qui ab altero ex illis primo natus fuerit, non ob id occurritur malis, ex praesata diuisione imminutibus.*
- 45 *Regnum ita iungi posse post diuisionem semel factam, difficillime ex iure principis deduci potest, imo totum conuarius, & licet deducere, difficillime executioni mandari potest.*
- 46 *Gemini filii in casu ambiguo promiscue ad Regnum admissi, nulla apparet ratio, cur alterius iam admissi filius repellendus sit.*
¶ *Regis filius & in vita patris quodammodo Rex existimatur. ibid.*
- 47 *Bellorum, ac discordiarum Respublica maximum incertum pararetur Regno inter gemellos diuiso, ac postea ei, qui ab altero ex illis primo natus fuerit, tantum adiudicatur, & quare? cum duob. num. seqq.*
- 48 *Turpius eieitur, quam non admittitur hospes.*
- 49 *Ius alicui semel legitime questum, amplius ab eo invito tolli nequit.*
¶ *Regibus non modicum inconueniens est, ad nuptias cito propter. ibid.*
- 50 *Respublica in praesato dubio nullum aliud medium, ut finem suum consequeretur aptius, & commodius elegerat foret, quam ut fortis res committeretur, & quare?*
- 51 *Malis ex duobus in dubio minimum eligendum est.*
- 52 *Argumentum a sufficienti partium enumeratione, in iure frequens, ac validum est.*
- 53 *Gratificatio, siue libera electioni cuiuslibet ex gemellis Regi nascentibus, quorum prioritas ignoratur putantur plures locum esse.*
- 54 *Gratificatio huiusmodi patri ab aliquibus conceditur, quorum sententia exploditur.*
- 55 *Primogenium tantum admitti etiam in Regni successione iuri diuino naturali, & positivo conseruatum est, idque apud Hispanos apertissime lege Gothica conseruatum.*

- 56 *Rex nullo pacto poterit, cum ex duobus simul natis primogenitus ignoratur, quem veli eligere, & malio minus in causa certo, & claro, secundogenitum praesere primo.*
- 57 *Gratificatio praedicta ab aliis conceditur Magnatibus & principalium Regni ciuitatum procuratoribus, Regnum ipsum representantibus.*
- 58 *Horum sententia similiter restituitur.*
- 59 *Gratificatio locus non est, ubi de iure tertij tractatur, nisi in casibus ab iure expressis.*
- 60 *Panendum non sic est vni, ut alter granetur.*
- 61 *Electionem plures populo tribuunt legitimam, & rationabilem de idem ex duobus filiis, simul Regi nascentibus, in Principem, seu futurum Regem.*
- 62 *Horum sententia duplici ratione conuincitur.*
¶ *Regni in quasi possessione semel constitutus, aere nimis ferret ea postea carere.*
- 63 *Regi duobus nascentibus gemellis, quod nascendi ordinem incertis, plerique existimant, neutrum ex his succedere sed Regni successionem sequenti in gradu deferri, aut hoc deficiente, nouum Regni successorem eligendum. Quorum sententia reuincitur, & n. sequent.*
- 64 *Actus ob incertitudinem regulariter vitantur.*
- 65 *Formosorem, & robustiorem in praesato dubio ad Regnum admitti censuit variando Baldus, & cor ab eo haec dicit qualitate coniungantur, qua ab aliis diuiduntur.*
¶ *Xenophon docuit, Deum feminam pulchriorem viro condidisse, ut formam cum pudicitia domi continendo inuenerit. ibid.*
- 66 *Famina non esse viris pulchriores, sed tales eis videri, ac vice versa, re tamen vera in omni genere animantium mares esse feminis pulchriores, ac robustos simul esse pulchros, nonnullis exemplis Tiraq. probare nititur.*
- 67 *Xenophonis sententia communi experimento magis comprobatur.*
¶ *Formosus homo (Homero teste) raro inuenitur, qui simul struobus, sed imbecillus, ac effeminatus, ibid.*
- 68 *Sententia ultimo loco relata, magis probata videtur a referente.*
¶ *Copularia dictio plerumque pro distinctiua accipitur, & vice versa. ibid.*
- 69 *Regi gemellum formosorem in dubio ad Regnum admittendum Baldus, dissonantiae, ac successione acceptus, sentit, & nonnulli variis testimoniis atque exemplis pro re nituntur; quibus ab auctore sit satis, & duobus n. seqq.*
- 70 *Pulchritudo bonum est sui natura amabile, & incundum, ac magnopere in consideratione habitum apud varias gentes, qua Regem sibi eligere consueuerunt.*
¶ *Per se tamen sufficienti non est ad Regnum consequendum, si alius virtutibus exarsit, & expenditur lex 1. tit. 6. part. 1. ibid.*
- 71 *Sauil, & David Reges pulchritudinis idem in sacra pagina laudantur, quia & aliis virtutibus fuisse condecorati.*
¶ *Formositas, vel deformitas non est causa successiois in Regno, sed sobolis proximitas, & primogenitura qualitas. ibid.*
- ¶ *Pulchritudo infamitatis atatis, solet postea etate, vel ex aliis causis euanescere. ibid.*
- 72 *Regis gemellus in dubio non est quasi robustior fratri, qui debilior videtur, in Regni successione praesertim aduersus nonnullos, & quare?*
- 73 *Lex si fuerit 10. §. vni. ff. de rebus dubiis, optime intelligitur.*
¶ *Masculus cum femina natus regulariter non debet*

- debet primo natus praesari, nisi libertatis fauor conseruetur.
- 74 *Gemellis ex duobus simul Regi nascentibus, nascendi ordine ignorato, ille a plerisque in Regni successione potior esse dicitur, qui eius possessionem primus apprehenderit.*
- 75 *Possessoris ac praesentis causam multa iura meliorem faciunt.*
- 76 *Regni possessio nomine vnius ex Gemellis, ex eodem partu incerto tamen ordine, Regi nascentibus, sine viuo patre, sine eo mortuo accipitur, non aliter quam per gratificationem Regis, vel Regni accipi potest.*
- 77 *Regni possessio si accipitur ab vno ex Gemellis, adulta iam aetate effectis, interim quolibet ex his in quasi possessione Principis viuo patre constituto, aut eo mortuo veri Regis, sub tutela agentis, magnum postea succederet inconueniens, vni tantum omnimoda possessione assignata.*
- 78 *Sorsis iudicium in praesato dubio longe securius est, & omni vel ambitioni, vel gratiae suspitione carens. Id quod iure tam diuino, quam positivo probatur.*
¶ *Fortuna res committenda est, ubi non valet ingenium, ibid.*
- 79 *Sorsis iudicium in fortuna positum est, cuius dux est Deus.*
- 80 *Id maxime procedit in dubiis circa Regni successionem exortis, quo nonnullis sacra pagina testimonio comprobatur.*
- 81 *Iudicium sortis non mirum locum habet in dubiis factis, ex quibus ius pendet, quam in dubiis solis iuris.*
- 82 *Romanorum Pontificum in dubio circa successionem Gemellorum Regi incerto ordine nascentium exortis, consilium nec necessarium, nec conueniens est, nec iure quoquo modo probatur.*
¶ *Dilatio temporis periculosa est in re, quae sua natura celeritatem desiderat. ibid.*
- 83 *Papa in materia sui natura spirituali potest quandoque certis ex causis temporalem iurisdictionem casualiter exercere.*
¶ *Cap. per venerabilem 34. vers. rationibus, qui filij sunt legitimi, dum Romanus Pontifex illegitimatum tribuit filiorum illegitimorum Regis Francia quoad temporalia, nempè Regni successionem optime intelligitur. ibid.*
- 84 *Intellectus alter eiusd. cap. ubi generalis Papa potestas designatur inter laicos, etiam Principes, superiorum recognoscere, nec sibi subditos ratione temporalis iurisdictionis, ad dispensandum in radice matrimonij irriti, atque ita legi inandum filios illegitimos, ex illo natos quod successionem, & alios ciuiles effectus, & si frequentius sit receptus, ab auctore non probatur.*
- 85 *Cap. fundamenta 17. vers. docet de elec. in 6. breuiter intelligitur.*
¶ *Papa non tenetur ex iuris necessitate sequi consilium Cardinalium sed ex decencia tantum ibidem.*
- 86 *Argumentum a contrario sensu sumptum ex verbis, facta quo sea casada, legis 3. tit. 15. p. 2. non enunciat, Regina minore nupta, ad maritum eius Regni administrationem pertinere.*
- 87 *Regina nubens non est proprie Rex quoad dominium, & administrationem sed quoad nomen, & dignitatem, matrimonij ratione.*
- 88 *Reginam in uxorem accipientis dignitas, ratione sexus, & domestica potestatis, quam ut maritus in uxorem habet, maior est nuda dignitate Regina, ab administratione sinuata, minor tamen respectu*

APPENDIX TRIVM PRAEDECEDENTIVM.

ALTERVM, quod in proposito legis 3. vers. E si fuerit hja, tit. 13. p. 2. praecedent dist. seriat. non parum animaduersione, & examinatione dignum existimaui, & in hunc locum reieci, in eo est, * quod innuere eadem lex videtur in eo vers. illic, facta que sea casada, nempè nupta Regina, Regni administrationem ad maritum pertinere, per argumentum a contrario sensu, quod in iure fortissimum iudicatur, l. 1. §. huius autem rei §. de officio eius cui mand. est iurisdictionis; nam si femina in Regno succedens, sub tutela est, donec nubat, ergo antea Regni per se administrandi incapax est, nec subinde alia ratione a tempore matrimonij cessat eius tutela, quam quia illa iam non indigeat, cum maritum habeat, qui Regni gubernaculum suscipiat.

Quod & ipsum vterius suadet, ex l. 9. in princip. illic: Verdaderamente es llamado Rey aguel, que con derecho gana el señorio del Reyno, iuncto vers. La tercera razon es por casamiento; illic: E esto es quando alguno casa con duca, que es heredera del Reyno, que maguer el no venga de linaje de Reyes, pñede se llamar Rey, despus que fuere casado con ella, tit. 1. eadem part. 2.

Potest & tertio eadem sententia ex eo fulciti, quod vit in dignitate positus praefertur in ea uxori, quia maior dignitas est in masculo, quam in femina l. 1. vbi notat Bart. in princip. ff. de Sanatoribus, confert regula Text. in l. in multis 9. iuncta gloss. & communi ff. de statu hominum & in cap. sent alterius 39. vers. unde ait, 7. 9. 1. cum similibus supra a nobis relatis dissertat. 1. num. 2. quibus traditum post, * virum vxoris esse caput, eamque sub sua potestate

testate habere. Quod maximè procedit, cum dignitas annexa habet administrationem, seu iurisdictionem, cuius * femina incapax est, l. i. illic, *consulorum uicium ff. de legibus, l. cum Prator 12. §. ult. vers. moribus ff. de iudic. l. 1. §. 1. in l. a. glossa verbo adempta, ff. ad S. C. Vell. l. & qui originem; §. corporalia, illic. corporalia muneris feminis ipse seexus denegat, quominus honores, aut muneris iniungantur, ff. de muneribus, & honor. l. 2. vers. & ideo nec iudices esse possunt nec magistratum gerere, ff. de reg. iur. l. fin. illic, ab omni iudiciali agmine separari, Cod. de receptis arbitris, cum his, quæ ubique notantur omnes optimè Bart. in l. 1. opposit. 2. num. 41. C. de dignitatibus lib. 12. docens, quod licet mulier possit dignitatem habere, non tamen cum administratione regulariter. Bologninus in repet. *ant. habita, Cod. ne filius pro patre*, ubi ait, * in condendis statutis non esse adhibendum consilium mulierum, quod in illis non recideat prudentia. Quod & Dominus dixit *Exodi cap. 18. Provide autem de omnibus plebe viros potentes & Aristoteles*, confirmat lib. 3. c. 2. *politie*, dum inquit consilium mulieris esse inualidum, nec bene à mulieribus regi ciuitatem, Lacedæmoniorumque Republicanam reprobam censuit, quod magna ex parte mulieribus imperio gereretur, & ab eodem Aristoteli muturatus Iustus Lypsius lib. 1. *politie*, cap. 3. hanc expressit sententiam, *Natura legis magis ad imperandum aptum, quod est masculinum, quam quod femininum est, nisi forte à natura ipsa defecerit, quia uiris dedit prudentiam, animi magnitudinem, robur, uim imperandi mulieribus ademit, aut saltem imbecilem, languidam, imperfectam concessit*, multaque exempla commemorat Dion Cassius *Historia Romana* lib. 42. 48. 50. & 57. & 60. quibus malè, & perniciosè Respublica he habuit cum mulieribus, vel mulieribus additi Rempublicam gesserunt, vel gerere tentarunt.*

Quod ad eò verum est, ut satis iudicetur, ad Regni, vel prouinciæ gubernaculum assumptum, abque vxore proficisci, *Lobseruare 4. §. proficisci, ff. de officio proconsulis*, quasi scilicet illa potius impedimento sit, quam adiumento rectæ administrationi iurisdictionibus notant Bald. & alij in d. l. *obseruare*, Ioannes de Platea in l. *apud eum num. 2. C. de censitis, & censiteribus* lib. 11. Franciscus Auileus ad capita Pratorum c. 1. *verbo muges num. 1.* Alvarus Valasco *consultat. 129. num. 6. p. 2.* Vincentius de Anna *allegat. 135. num. 1.* vel ex ratione qua Aristoteli, *vitur d. lib. 2. politicor.* * dum inquit, Imperiosum enim genus muliebres, & quod animi mores hominum subiege sibi valde desideret, Quod & Iuuenalis descripsit *Saty. 6.*

Ni unquam inuisa donabis coniuge, vendes Hac obstante nihil, hec si uolet emerit. Hac dabit affectus, illi excludetur amicus.

Quartò, quia uiri dignitates suas vxoribus, etiam nullas, aut minores habentibus communicant, l. *Principes legibus 3. vers. Augusta autem ff. de legibus d. l. 1. §. Consulares, l. femina 8. & l. fin. ff. de Senator. l. curator 5. illic, cum clara persona, uelini Senatoris, uel vxoris eius, ff. de curator. surro. l. cum te 10. C. de nuptiis, l. 3. vers. Sed & filiam Cod. de natur. liberis, l. fin. C. de incolis, lib. 10. quæ extat repetita in l. mulieres 11. C. de dig. lib. 12. auct. de consulis, cap. 2. siue §. si autem etiam vxorem, Decet enim frui eas & coniugis claritate, collat. 3. cum plerique alij tam iuris communis, quam Regij locis, in proposito adductis, latèque exornatis à D. Ant. Pichar. ad l. 3. & 7. C. de nuptiis lib. 11. numer. 15. 16. & 17. ergo & vice versa * vxores debent uiris suis dignitates, utcumque maximas, quibus ipsæ præ-*

fulgent, & communicare, tum ex eo quod uir, & vxor, inuicem correlatiua sunt, in quorum uno dispositum, & in alio dispositum censetur, l. fin. ff. de a. sepelit. l. fin. ubi id nominatim in viro, & vxore probatur, C. de iudicia vidui. tollenda, l. 1. C. de expressis lib. 1. cum etiam * quia adiunctum sunt vniti, & vna caro per indiuiduum matrimonij vinculum effecti, l. 1. ff. de ritu nuptiar. §. 1. *inst. de patria potest. princip. & cap. 1. cum seq. 27. q. 2. & consequenter eandem debent conditionem, & naturam fortiri, ex reg. vnitorum, & connexorum, * de qua in l. in rem alio 23. §. 1. & in l. qua religiosi 43. ff. de rei vindicat. cap. & temporis qualitas 48. vers. & ideo, 16. q. 1. c. c. translato 3. de consuet. c. 1. vers. Nec uerò illic: qua Regi tunc temporis adhibebat, de postulat. pralat. c. quanto 3. de iudicijs, cap. 1. ne Sede vacante, cap. reuolentes 3. vers. Si enim, & vers. ceterum, de statu. regul. cap. olim 26. illic. Post incipium negotium in eos, & adhaerens eisdem, de accusat. cap. ut circa 4. vers. alioquin, illic: tam opponentes, quam adhaerentes eisdem, de electione in 6. cum ubique notati.*

Quintò hæc sententia planior videtur effici inspecto iure Regio nouissimo, quo maritus particeps est quoad fructus, & consequenter legitimus administrator quorumcumque vxoris bonorum, etiam non dotalium, l. penult. & fin. tit. 4. lib. 5. *ordinamenti veteris*, quæ sunt l. 4. & 5. tit. 9. lib. 5. *nona compilat.* ex quibus fit notatum Antonium Gomezium ad l. 50. & sequentes *Tauri num. 20. ad finem, vers. hodie tamen, iunctis num. 11. & 33. sub iisdem uerticulis, & num. 70. & 71. Gregor. Lopez gloss. 2. vers. & de iure Regni, in l. 17. tit. 11. p. 4. iuncta eiusdem Gregorij traditione in l. 6. gloss. 4. quasi. 4. vers. in Regno uero nostro tit. 11. p. 6. Azuced. in d. l. 4. *compilat. num. 22. & in l. 2. num. 62. & 93. tit. 3. eodem lib. 5.* ergo & qui Reginam duxerit vxorem, ipsius Regnum participabit, & administrabit.*

Denique huic parti suffragari Hispana consuetudo per duos actus valde notorios, & nedum longo, sed & longissimo tempore obseruatos inducta, nempe Don Fernandi Aragonum Regis, qui Donam Elisabeth, Hispaniæ Reginam vxorem habuit, & Don Philippi primi Archiducis Austriae, Reginae D. Ioannæ illorum filie matrimonio copulati, qui simul Hispaniæ Reges cognominati sunt, ac Regnum ipsum feliciter gubernarunt, ut eorum Chronice commemorant, quibus plena adhiberi fides constat ex l. unica in princip. & §. 1. ubi not. Bald. num. 2. & alij, ff. de officio quaestoris, gloss. verbo trapezitas, in cap. 1. 23. *distict.* similis verbo transtulit, in cap. venerabilem 34. de elect. & verbo magis, in cap. inter dilectos 6. de fide instrumet. ubique communis, quam resolutum Ægid. Bellam. *decis. 70. num. 3.* Ioan. Lecier de primogen. lib. 1. *quasi. 12. num. 8.* Mafcardus, plures alias *Glossas ac Doctores adferens, de probat. lib. 1. censuris. 287. num. 1. & segg.* vnde talem resultare consuetudinem apparet ex his, & qua præcedenti differat. tradidimus num. 35. & firmat Francisc. Auileus in proæmio ad capita Pratorum, *gloss. 1. num. 13. 14. & 15.* atque alij à nobis *distict. num. 35.* relati, & iterum infra referendi. Ex quibus ferè, tametsi non sic exaratis, hanc sententiam docuit Montalius in *distict. 9. verbo*, per hereditamento, à vers. in tertio autem modo, *tit. 1. part. 2.* subscribunt Palac. Rubeus, simpliciter se referens ad leges Regni, quas tamen non allegat, in tract. de iusta obtentione ac retentione Regni Nauarræ, 1. part. §. 5. *vers. in casu autem, de quo agimus, & D. Anton. Pichard.* qui consuetudine illa præsertim nititur,

ad l. 3. & 7. C. de nuptiis lib. 1. num. 91. & 52. Quibus nihil resagendum, contrarium longe uerius putamus, nempe feminam, ad quam ob defectum masculorum Regnum delatum est, etiam pupillam, uerum Regni dominium, & administrationem retinere, cuiusque maritum dumtaxat Regem esse cognomine, & dignitate, non etiam administratione, nisi ut consilium vxori præstet, si scilicet ab ea legitimam non habeat mandatam ad Regnum per se administrandum. Id quod ex eo potissimum probatur, quod cum Regnum ipsum ad Reginam uerè, ac proprie ex successione pertineat, ut in solutione ad 3. latius elucidabimus, ad ipsam solam omnimodam eius administrationem pertinere consequens est, quippe * quæ non nisi ex negligentia, vel incapacitate, quæ adiuncto, vel caratori locum facit, uerò Regni domino, adeoque nec Regine nuptæ adiri potest, cap. *grandi 2. ubi omnes, de supplicia negligent. Pralator. lib. 6. l. 1. vers. Pero si todos, illic, styendo ome para ello, & l. 3. vers. e todas estas cosas tit. 15. p. 2.* explicant, & exortant optime Tiraque, *de iure primogenior. q. 21. n. 11. & q. 23. ex n. 1.* Montalius in l. *unic. gl. 2. post princip. vers. sed quid si primogenitus, tit. 3. lib. 1. fori, Michael Zifontanus q. 17. & Anton. Gom. n. 69. in l. 40. Tauri. Gregor. Lopez in d. l. 2. gloss. 19. & in d. l. 3. gloss. 5. vers. quod autem (ubi nec ad maritum tunc regulariter Regni administrationem pertinere contra Palacium Rubeam concludit) Petr. Gregor. (latè ad partes quoad Regnum ipsum disputans, * an & id ob inhabilitatem, vel negligentiam adiri ualeat, alijque in solidum concedi; negatiue concludens) de Republ. lib. 26. c. 5. per totum. D. Molin. de Hispalen. primogeniis lib. 1. cap. 13. à n. 25. Menchac. de successi. creat. §. 2. n. 148. Mantienus ad l. 1. tit. 7. lib. 5. *nona compilat. gloss. 1. num. 14.* Gutierrez (qui Gregorium Lopidem refert, ac sequitur) de iure l. 1. p. c. 18. n. 35. Nec rursus fieri potest, * ut Regni dominium, quod penes vxorem est, ita per matrimonium marito communicetur, ut penes eum quoque sit, quia Regnum sui natura omni respectu indiuiduum est, quemadmodum constat ex c. in apibus 4. illic: *Principes unus est, & illic: Roma, & condita est, duos fratres simul habere Reges non potuit 7. quasi. 1. cap. quod autem 3. illic: qui dominandi cupiditate inflammatus, vel fessu dominationis clausus, desiderat habere consortem, 23. quasi. 7. cap. intellecto 33. de iure uirando, cap. licet uniuersis, 6. in fine, illic: & iure quod tibi, si dicitur Rex sine prole decederet, in Regno Hungaria competeat ordine geniture, priuandum, & regnum ipsum ad maiorem fratrem tuum appellacione postposita, deuoluendum, iuncta gloss. fin. vers. uel melius dic. extra de uoto, & uoti redemptione, & ubique communiter DD. secundum infra referendos, l. 1. vers. E conuenio que vn homo fuisse Imperator, l. 5. illic: porque el Rey es, e debe ser uno, & l. 7. vers. e por ende fue menester por derecha fuerza que ouiesse uno, que fuisse caueza de ellos, por cuiu sefo se acordassen, e si quisassen, assi como los miembros del cuerpo se guian, e se mandan por la caueza, tit. 1. p. 2. Vel ob magnam Reipublicæ perniciem, quæ ex diuisa Regni administratione timetur, iuxta Euangelicam proloquium Lucæ cap. 11. *omne Regnum in seipso diuisum desolabitur, & latum quanquam alio sensu in cap. si ea destruerem 4. 25. quasi. 1. & in proposito nostro in l. 2. vers. Pero en todo esto los homes salios, 7. enmendados catando el pro communitat de todos, & conuenido que esta particion no se podia hazer en los Reynos, que destruidos no fuisen, segun nuestro Señor Iesu Christo dixo, que todo***

Reyno partido seria estragado, inuieron por derecha, quel señorio del Reyno no lo inuiesse sino el hijo mayor, tit. 15. p. 2. idque grauiter ostendit Diuus Athanasius in libro contra Gentiles, relatus à Iacobo Septimacensi de Republ. lib. 3. cap. 3. num. 6. his uerbis: *Si plures essent Principes, seruari non posset uerum ordo, sed forent confusa omnia, dum quisque arbitrio suo traberet omnia, & aduersus alium dissideret, itaque fuerit cogimur, multorum Principatum, uerum asserere dominium; eum enim illud sibi uicissim tollant, nullum iam erit Princeps, sed Principatus desideratio apud omnes preualebit. Quod & Homerus confirmat 2. Iliados, dum ait, multos imperare malum est, Rex unicus esto, atque Aristoteles, qui inde uideatur sumpsisse, *Metaphisicorum lib. 12. cap. ultim. in fine*, his uerbis: *non est bonum pluralitatem principatum, Rex unicus esto, idem quoque breuiter expressit Seneca Tragicus in Agamamnone, actu 2. sic inueniens.**

Nec Regna facium ferre, nec Teda seiuat, Et in Thyeste aitu 3. semi-versu illo:

Non capis Regnum duos.

Et Ouidius 2. de arte amandi, Regnum in hoc amoxi equiparans, dum ait:

Non bene cum sociis Regna, Venusque manent. Denique (ut alios taceam) eleganter id Lucaanus significat bellorum ciuilium, lib. 1. his uerbis:

Nulla fides Regni sociis, omnisque potestas Impatiens consortis erit; nec gentibus illis Credite, nec longe fauorem exempla petantur, Fraterno primi maduerunt sanguine mari. Et pauld inferius:

Qua mare, qua terra, qua totum possides orbem, Non capis fortuna duos.

Qua ratione (cum idem iuris sit de toto quoad totum, quod de parte quoad partem, l. qua de tota 76. ff. de rei uend. l. 4. ff. pro derelict. cum relatis à Nicol. Euerard. in locis legalibus loco 8. a toto ad partem, & Claudio Canciancula loco 3. & 5. Petr. Andr. Gamaro in dial. leg. lib. 1. loco 4. Mizuch. de praesump. lib. 3. praesump. §. 3. n. 27. & conf. 7. n. 5. Sardo conf. 193. n. 6. & conf. 435 n. 21. Card. Dom. Tuscho *praet. concl. tom. 1. lit. A. concl. 499. per totam, Steph. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 676. n. 16. & 792. n. 4. & c. 796. n. 14.* Vincent. Fufario de substit. q. 308. n. 63. Ultra quos ego expendo opt. Text. in c. duo ista nomina 31. vers. sicut cuique regenti, 23. quasi. 4. cuius in proposito meminim Ioan. Lecier de primo genit. lib. 1. quasi. 7. n. 10. vers. & licet præcedentia: quod argumentum, & Seneca probauit lib. 2. de ra. c. 51. his uerbis. *Nefas est nocere patria, ergo cuius quoque, nam hic pars patria est, & in simili de Reg. ad locorum dominos sic etiam argumentatur Bart. in l. omnes populi 9. 8. vers. aut. quæ de alijs, communiter receptus tenet Ioann. Hotolcio nu. 30. ad fin. vers. si magistratus, ff. de iust. & iur.) idem, quod in Regno diximus, traditum etiam est * in feudo 21 Regali, seu dignitatis, puta Ducatu, Marchionatu, vel simili, saltem cum oppido, & iurisdictione alicui concessio, ita ut simul cum ea iure maioratus ipsi competat, quod nimirum & id indiuiduum sit, cap. unico, §. firmiter, vers. praterè Ducatus, tit. 55. de prohibita feudi alienatione per Fieder. lib. 2. feudorum, notant utrumque, atque explicant ultra DD. ibi, & in d. cap. in apibus, de similibus; superioribus relatis, Petr. Anchart. *conf. 339. ex n. 3.* iuxta veterem edit. aliàs ex num. c. vers. in successione uerò Regum, Andrea Barbatia *conf. 1. 4. num. 7. vol. 1. & post alios Ioannes Lecier d. quasi. 7. ex num. 2.* cuius alio in proposito inferius mentionem faciam,*

faciam. Tiraquel. rem pto more eleganter exornans de iure primogeniti. qu. 4. num. 13. vers. quin etiam, & apertius ex num. 21. cuius in simili memini, alios congerens, dissertat. 1. num. 8. Rodericus Suarez (quanquam in Regno tantum loquatur, & in feudis Regalibus contrarium verius credat) ad l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. testam in declaracione legis Regni, limitat. 11. per totam, & dubio 1. & 2. statim seqq. Antonius Gomez ad l. 6. Tauri, num. 6. 11. & 12. Gregorius Lopez in dict. l. 1. gloss. 9. vers. sed ipse residet, ac in dict. l. 7. gloss. penult. & in l. 1. 2. gloss. 1. vers. & hoc inferitur, i. i. & in dict. l. 2. gloss. 10. q. ult. tit. 15. p. 1. late, & eleganter Petrus Gregorius quam perniciosa Regni diuisio sit, per plura exempla probans, in suo certissimo, ac elegantissimo tractat. de Republ. lib. 25. cap. unico, per totum, Arius Pinel. ad l. 1. C. de bonis matern. 3. part. num. 16. & 17. Petrus Duenas reg. 316. D. Ludouic. Molina (qui contra Roderic. Suarez idem in feudis Regalibus, maxime flante Hispania consuetudine late, & eleganter, nonnullis distinctis casibus probat, & explicat) de Hisp. primog. lib. 1. cap. 11. n. 6. in dict. num. 15. vers. contrariam autem, & seqq. usque in finem cap. Matienç. ad l. 1. gloss. 1. n. 9. & ad l. 11. gloss. 7. num. 5. tit. 7. lib. 5. nona compil. nouissimè multo post hæc scripta D. Ioannes del Castill. post innumeros alios à se congeitos, quotid. controuers. tom. 6. cap. 139. per tot. D. Petrus de Lara in compend. ult. hom. cap. 12. num. 33. D. Ioannes Baptista Valencuela, plura ex penè innumeris, ac bonis authoribus loca congerens, exemplaque etiam adferens maiorum, qua ex Regni diuisione, & communicatione euenirent, conf. 199. à num. 1. ad 51. tom. 2.

22 A qua tamen regula excipi solet vnus casus, qui simpliciter in maioratu decisis est in l. 12. tit. 33. p. 7. cum scilicet, eodem simul ex eodem partu nati sunt, non quidem duodem impetu, quod natura non patitur. L. Arsenius 15. vers. nec enim, ff. de statu hom. sed ita proximè, ac velociter, vt discerni nequeat quis prior, & quis posterior editus fuerit, (quod idem esse argumente est elegans Text. in l. qui ex liberis 11. in prinç. ff. de honor. post. secund. tab.) vt tunc ambo pro vite suæ tempore in eodem maioratu succedant, & post eam indiuisus ille ad ipsorum primogenitum deferatur. Nam et si casus hic iure communi valde controuersus fuerit, in quo quatuor principales opinionones refert Ioann. Lecerier in tractat. de primogenitura, lib. 1. quast. 6. per totam, quas in sequentibus late prosequitur, ac duodecim Tiraquellus de iure primogen. quast. 17. in prinç. num. 19. quas sigillatim post eum num. prosequitur usque in finem quastionis, hodieque etiam apud nos in Regno, & Regalibus dignitatibus non minus controuersus sit variisque opinionibus obtutus, qua refertur Anton. Gomez ad l. 40. Tauri. num. 6. (vbi sex congerit opinionones) & Hieronymus Ceual. (qui decem cumulat) pract. quast. lib. 1. q. 248. à n. 4. cæterum inter eas illa, quam diximus magis obtinuit, vt Regnum, aut Regalibus dignitas, à simplici maioratu, in hoc non differat, sed eius instar vtrique simul nato deferatur vt ambo simul si ita conueniant vel alternis vicibus aut separatis temporibus Regni administratione, & vtilitate potiantur, argumentum Textus in l. quæst. 34. ff. de usufruct. l. 1. in prinç. & l. 2. tit. 1. l. 1. ff. de usufructu alienum 28. ff. quibus mod. usufruct. amittit. l. 2. tit. 1. §. 2. ff. de seruis. l. 1. & puto 16. §. 2. usufructus, ff. de famul. eriscund. l. communi diuidendo 7. §. cum de usufructu, l. arbor 19. §. 2. tit. 1. l. 1. §. 2. tit. 23. in prinç. ff. communi di-

uid. elem. 2. vers. & vt facilius, de iurepatronatus. cap. similibus, prout generaliter apud alias quoque nationes docuit Bald. ad 1. confit. Digest. §. itaque, num. 15. vers. solus & in l. ex hoc iure, num. 13. vers. vel deo, ff. de insti. & iure, in l. ex dnoibus, 34. num. 2. vers. facit etiam (vbi & tradunt Angel. in fin. & Alexand. num. 3. vers. veritas videtur) ff. de vulgari, & in autb. ex testamento, num. 39. vers. si tamen esset, de collation. Florianus de Sancto Petro in l. qua pater 41. numero 34. ff. fam. eriscund. idque verius, ac receptius esse aliis pluribus relatis, concludunt Tiraquel. de iure primogen. quast. 4. num. 60. & 61. & quast. 17. opin. 4. §. 12. per totas, maxime d. opin. 4. & 12. vbi que sub num. vltim. vbi nominatim in Regno loquuntur, Lazarus Phœnucius de momento temporis e. 24. num. 8. vers. sed quia apud nos vero Michaël Zifontanus quast. 5. Palacius Rubens num. 6. Anton. Gomez. num. 68. in dict. l. 1. 50. Taur. D. Ludouicus Molina de Hisp. primogen. lib. 3. cap. 1. à numer. 22. Ceualus dict. quastion. 248. à num. 53. vers. la septima opinion. vsque ad num. 59. & num. 63. vers. la decima opinion.

Verum hæc sententia, tamen tot viris doctis placuerit, mihi ceterè aridè nonquam potuit, nec iure communi, nec Regio nostro inspecto. Quia quod ad ius commune attinet, iura quibus nititur, loquuntur in re sui natura quoquomodo diuidua, in qua proinde inconueniens nullum est, vt duobus simul adiudicetur, vel vt alternatim ea potiantur, iuxta iura proximè relata, vel vt inter ipsos æqualiter distributio fiat, vt videre est, in hæreditate, vni simpliciter à lege delata, putà proximo, cum plures sint æque proximi, l. 2. §. hæc hæreditas, ff. de suis, & legiti. hæredit. vel primo venienti, cum plures simul veniant, vt in casu speciali legis fin. §. sed hoc quidem, in iure principio legis, circa finem, vers. & licet seruo. C. de testamentar. manumiss. Idem cernere licet in tutore filio dato ab eo, qui plures filios impuberes habet l. si quis iura 16. §. 1. ff. de testam. tut. & in legato, vel fideicommissio, persone vel statum, vel ex euentu incerte relicto, in l. qui sitibus 17. §. 1. & in l. Titia testores 36. ff. de legat. 1. l. si quis Titio 17. §. si hæres, ff. de legat. 2. l. cum inter 24. & l. si quis in testamento 16. Cod. de fideicommiss. libertat. quæ & similia iura in proposito inducit, nonnullisque glossis, & autoritatibus comprobat Tiraquel. de iure primogen. d. g. 17. opin. 4. à num. 1. ad 7. incl. vsq. & eo tacito Ceualus d. quast. 248. num. 70. Id quod in Regno aliter se habet, quia ob magna, quæ ex diuisa eius administratione mala, & incommoda timentur, omni respectu indiuiduum est, vt diximus, & infra latius explicabimus, ac interim obseruat Lecerierus d. quast. 7. ex num. 12. vers. nunc respondendum, vbi late etiam à num. 3. vers. sed fortius, agit de interpret. l. 3. §. si duobus (quam in iure illius quastionis in contrarium expendat) ff. de adm. legat.

23 Quod verò pertinet ad ius nostrum Regium, nempe ad relatum l. 12. tit. 33. p. 7. ex his, quæ ibi disposita sunt in simplici maioratu, quam priuatè dumtaxat institutorum leges indiuiduum efficiunt, nec tollunt, quin ex accidentaria aliqua causa diuisionem patiantur, vt & alienationem rerum, maioratum vinculo subiectarum, iuxta tradita à D. Molinæ primog. lib. 4. cap. 1. num. 37. & cap. 3. per totum, non rectum sumitur argumentum ad Regnum, vel Regale feudum, sui natura omnino ex publica causa indiuidua, vt diximus, cum quilibet diuersitas huiusmodi argumentum, collectionem excludat

excludat, l. vlt. vers. separatim, ff. de calumniatoribus, cum similibus, supra à nobis relatis, & exornatis dissertat. 1. num. 76. maxime * cum Rognum, vti omnium temporalium suprema dignitas, adeoque speciali nota dignum, non debeat sub generali de maioratu: dispositione comprehendi, argum. Text. in Liter. apud Labenem 15. §. hoc editum 26. illic, sed videtur & ipsi Labenem, & ita se habet, Prætorum eandem causam secutum, voluisse etiam specialiter de ea re loqui, ea enim, qua notabiliter sunt, nisi specialiter notentur, videntur quasi neglecta, ff. de iniuriis. Solumque * proinde vice versa (ex reg. Text. in cap. cum non liceat 12. de prescript. cum similibus) ab his, quæ iure nostro Regio disposita sunt circa successione Regni, in l. 2. tit. 15. part. 2. (vnde Hispania maioratus originem, ac formam acceperunt, quemadmodum ex ea l. rectè post alios notant D. Ludouicus Molina de Hisp. primogen. lib. 1. cap. 2. numer. 10. Auendañ. ad l. 40. Tauri gloss. 5. numer. 14. cum mox referentur) dum aliud circa maioratum specialiter cautum non est, valde argumentum sumitur ad ipsius maioratus successione, vt idem D. Molina aperte profiteatur d. cap. 2. numer. 26. his verbis. Ideoque iustissima ratione à Regni successione, & natura ad maioratus argere licebit, ita quod, vt verbis nostratum vtar, validum sit argumentum à Regno Hispaniarum ad Hispaniarum maioratus, legibusque Regis, de Regni successione tractantibus, omnia maioratum iurgia esse decidenda, nisi aliud Regia lege de maioratibus loquente decisum sit, tunc enim propria legis decisione erit maioratus controuersia definienda, non ea qua de Regni successione disponit, quod & dixerat idem Molina d. cap. 2. num. 16. & 17. ac recepit cap. 3. ex num. 1. & latius à num. 6. (vbi plura inde vtiliter inferit) & lib. 1. cap. 6. numer. 5. & post Paulum Castrensem, qui in causa maioratè Hispalensis loquitur, & alios, quorum meminit etiam Molina d. cap. 2. numer. 16. & 17. obseruatum D. Præf. Couarru. var. r. solui. lib. 3. cap. 5. num. 5. vers. 4. ad inuis partis confirmacionem, Petrus Peralta in l. 1. §. qui fideicommissum, numer. 112. & 118. vers. secundò videndum, ff. de hered. insti. Burgenis, Marcus Salo de Pace consil. 9. num. 3. D. Anton. Padilla ad Rub. Cod. de fideicom. numer. 6. Menoch. conf. 303. num. 25. vol. 9. Melch. or. Pelaez à Mierces de maior. 2. part. quast. 6. num. 16.

24 Accedit his, quod populus, seu Respublica à tempore Romanorum vnum sibi Principem seu Regem, lege de eius imperio lata, inde Regia, & imperij dicta constituit, l. 2. §. nonissimè 11. vers. Igitur constituit Principe, ff. de orig. iur. l. 1. ff. de constit. Prinçip. §. sed & quod Principi, (qui inde sumptus est) in iure de iure natur. l. 1. vers. Nam cum apud veteres, ff. de officio Præfetti pratorio l. 1. §. sed & hoc studiosum 7. vers. Cum enim lege antiqua, Cod. de veteri iure enuel. ex imperf. l. 1. vers. Licet enim lex imperij, vbi notat Gottofred. Cod. de testam. l. 1. vers. E a el peruenire, vbi notat Gregor. Lop. gloss. 4. & l. 2. vers. Carnager los Romanos, vbi late & eleganter idem Gregor. gloss. 14. tit. 1. part. 2. vltra quem, ordinatos in relatis locis, optime exornant, & explicant Franciscus Balduinus ad leges Romulæ in suo Ludouic. Charondas lib. 1. coniecturalium cap. 2. Anton. Goueanus lib. 2. variar. cap. 30. Franciscus Duar. dispus. annu. ser. lib. 2. cap. 19. Ioannes Corat. lib. 6. miscell. near. cap. 8. Petrus Gregor. de Republic. lib. 7. cap. 19. numer. 7. vers. Legem etiam Regiam, & lib. 24. cap. 7. in principio, vers. Quia Roma populus D. Præf. Couarru. in pract. cap. 3. numer. 3. D. Ferdinandus Menchea controuers. lib. 1. cap. 1. D. Ferdinandus Mendocça lib. 1. d. fouat. de pact. cap. 5. ex num. 14. D. D. Vela Dissertat. l. 1. Tom. 1.

D

Ioannes Garcia de nobilitat. in inscripti numer. 6. & apud nos * à morte Regis Pelagij, cessante iam 29 Regum electione, quæ vsque ad illa tempora obtinuerat, generali lege à Gothis lata sancitum fuit, quod si Rex fuisset Catholicus, primogenitus eius, quantumcumque minimè fuisset ætatis, atque ante obitum patris decedente primogenito, secundo-natus, & deinceps successiuo ordine in Regnum substitueretur, si autem deficeret filius masculus, filia eodem ordine ad Regni successione admitteretur, cui magnatum Gothorum prouidentia ex ipsorum primogenitum virum diligeret, quò Regalis posteritas conseruaretur, vt ex Luca Tudenis Chronico refert Palacius Rubens in rubr. de donat. inter, §. 69. num. 26. circa finem, vers. Hinc forte Gothi, & in tract. de iusta obtent. Regni Nauarra, part. 6. vers. Atque tunc in postera, inmeritò taxatus * à D. Ludouic. Molin. de Hisp. primogen. dict. lib. 1. cap. 2. num. 13. vers. Quamuis autem, quasi eam legem supposuerit, quam ipse Molina in Chronici illius exemplaribus, à se diligenter conquisitis, inuenire non potuit; cum & illius aperte innotionem faciat disertissimus Rex Alphonsus decimus in historia generalis 4. part. cap. 1. de Rege Ferdinando, fol. mibi 288. colum. 2. ad finem, cum initio sequentis, in hæc verba: E quando el Rey Don Fernando esia particion ouo fecha peio mucho al Infante Don Sancho, que era el mayor, que lo auia de haer todo enteramente, e dixo a su padre, quonon podia, sin deuia de derecho fazer esta particion; ca los Reyes Godos antiguamente fizieron constitucion entre si, que nunca fuesse partido el su imperio despues que fuesse sempre de un señorio, e por esta raxon non lo deuia partir, pues lo Dios ajuntara en el, mas que lo deuiera el haer, que era sijo mayor, y heredero. Quæ etiam verba * refert, 34 fructuque citate conatur Molina dict. numer. 13. vers. Sed hoc ipsum, quasi Gothorum lex, à Rege Alphonsò citata, tantum Regni indiuiduitatem probet, quam ait in electione, quæ Gothis antiquissima fuit, verificari posse, non etiam delationem eius ad filium primogenitum; cum tamen ex relatis verbis planissime constet, in hunc tantum sensum eam legem ab Alphonsò citari, quod vti que ineptè fieret, nisi de indiuiduitate hæreditaria sanguinis, siue ad primogenitos deriuata, lex illa loqueretur, quæ non primis Gothorum temporibus lata est, cum à magnatibus & populo is, qui Regno dignus visus foret, eligebatur, sed posterioribus post miseram illam Hispania cladem, & Maurorum inuasionem, Pelagio iam, vt diximus, vita functo. Qui primus post eam * vt vir fortissimus à Gothis, qui apud Cantabros, & Altures, vastationi Manrorum supererant, & re ipsa illo Duce non multò post Regnum ab eorum faucibus erueunt. (quomodo accipio gl. in cap. Hadrianus 22. verbo per singulas, in fine 63. distincti.) Princeps eius gentis electus fuerat, vt vltra Palac. Rub. de obtentione Regni Nauarra dict. 7. part. 5. 6. & 7. qui latius historiam narrat (vt & fecere Rex Don Alphonsus X. in histor. gener. 3. p. cap. 1. & 2. Pater Ioan. Mariana historix Hispania lib. 7. cap. 1. 2. & 3. & Stephanus Garinay) qui quoad Pelagij nationem ab illis dissentit (in compendio historiarum lib. 8. cap. vlt. ad med.) memorix quoque prodidit * nedum pragmaticorum (vt ab Antonio Fagro in 33 suis decadiis vocari solet) sed & etudissimorum Princeps, Hispania simul ac nostri quondam Onetensis Collegij decus, & ornamentum, D. Præf. Couarru. pract. quast. cap. 1. numer. 7. siue in 7. conclusione, qui licet ibi legis Gothicæ non meminert postea tamen * vetustum eius exemplar 34

26 excludat, l. vlt. vers. separatim, ff. de calumniatoribus, cum similibus, supra à nobis relatis, & exornatis dissertat. 1. num. 76. maxime * cum Rognum, vti omnium temporalium suprema dignitas, adeoque speciali nota dignum, non debeat sub generali de maioratu: dispositione comprehendi, argum. Text. in Liter. apud Labenem 15. §. hoc editum 26. illic, sed videtur & ipsi Labenem, & ita se habet, Prætorum eandem causam secutum, voluisse etiam specialiter de ea re loqui, ea enim, qua notabiliter sunt, nisi specialiter notentur, videntur quasi neglecta, ff. de iniuriis. Solumque * proinde vice versa (ex reg. Text. in cap. cum non liceat 12. de prescript. cum similibus) ab his, quæ iure nostro Regio disposita sunt circa successione Regni, in l. 2. tit. 15. part. 2. (vnde Hispania maioratus originem, ac formam acceperunt, quemadmodum ex ea l. rectè post alios notant D. Ludouicus Molina de Hisp. primogen. lib. 1. cap. 2. numer. 10. Auendañ. ad l. 40. Tauri gloss. 5. numer. 14. cum mox referentur) dum aliud circa maioratum specialiter cautum non est, valde argumentum sumitur ad ipsius maioratus successione, vt idem D. Molina aperte profiteatur d. cap. 2. numer. 26. his verbis. Ideoque iustissima ratione à Regni successione, & natura ad maioratus argere licebit, ita quod, vt verbis nostratum vtar, validum sit argumentum à Regno Hispaniarum ad Hispaniarum maioratus, legibusque Regis, de Regni successione tractantibus, omnia maioratum iurgia esse decidenda, nisi aliud Regia lege de maioratibus loquente decisum sit, tunc enim propria legis decisione erit maioratus controuersia definienda, non ea qua de Regni successione disponit, quod & dixerat idem Molina d. cap. 2. num. 16. & 17. ac recepit cap. 3. ex num. 1. & latius à num. 6. (vbi plura inde vtiliter inferit) & lib. 1. cap. 6. numer. 5. & post Paulum Castrensem, qui in causa maioratè Hispalensis loquitur, & alios, quorum meminit etiam Molina d. cap. 2. numer. 16. & 17. obseruatum D. Præf. Couarru. var. r. solui. lib. 3. cap. 5. num. 5. vers. 4. ad inuis partis confirmacionem, Petrus Peralta in l. 1. §. qui fideicommissum, numer. 112. & 118. vers. secundò videndum, ff. de hered. insti. Burgenis, Marcus Salo de Pace consil. 9. num. 3. D. Anton. Padilla ad Rub. Cod. de fideicom. numer. 6. Menoch. conf. 303. num. 25. vol. 9. Melch. or. Pelaez à Mierces de maior. 2. part. quast. 6. num. 16.

28 Accedit his, quod populus, seu Respublica à tempore Romanorum vnum sibi Principem seu Regem, lege de eius imperio lata, inde Regia, & imperij dicta constituit, l. 2. §. nonissimè 11. vers. Igitur constituit Principe, ff. de orig. iur. l. 1. ff. de constit. Prinçip. §. sed & quod Principi, (qui inde sumptus est) in iure de iure natur. l. 1. vers. Nam cum apud veteres, ff. de officio Præfetti pratorio l. 1. §. sed & hoc studiosum 7. vers. Cum enim lege antiqua, Cod. de veteri iure enuel. ex imperf. l. 1. vers. Licet enim lex imperij, vbi notat Gottofred. Cod. de testam. l. 1. vers. E a el peruenire, vbi notat Gregor. Lop. gloss. 4. & l. 2. vers. Carnager los Romanos, vbi late & eleganter idem Gregor. gloss. 14. tit. 1. part. 2. vltra quem, ordinatos in relatis locis, optime exornant, & explicant Franciscus Balduinus ad leges Romulæ in suo Ludouic. Charondas lib. 1. coniecturalium cap. 2. Anton. Goueanus lib. 2. variar. cap. 30. Franciscus Duar. dispus. annu. ser. lib. 2. cap. 19. Ioannes Corat. lib. 6. miscell. near. cap. 8. Petrus Gregor. de Republic. lib. 7. cap. 19. numer. 7. vers. Legem etiam Regiam, & lib. 24. cap. 7. in principio, vers. Quia Roma populus D. Præf. Couarru. in pract. cap. 3. numer. 3. D. Ferdinandus Menchea controuers. lib. 1. cap. 1. D. Ferdinandus Mendocça lib. 1. d. fouat. de pact. cap. 5. ex num. 14. D. D. Vela Dissertat. l. 1. Tom. 1.

D

habuit, quod D.Ludou. Molina. sicut rem-hanc conferenti, ostendit, ut ipse Molin. testatur in annotationibus ad fin. sui operis articulis sub n. 2. ad fin. quam legem n. 19. hinc verbis scriptam esse subiungit: Postremo etiam Goshi eius legibus se adstrinxere, pro lege perpetua stantes, ut eorum Regis filius primogenitus, vel maior si deest primus, si pater fuerit Catholicus, cuiuscumque, vel minima sit aetas, substituat in Regnum, si autem deest filius masculus, filia eius ordine predicto assumatur in dominam, & illa magnanimitate Goshorum prudentia de mobilioribus Goshis accipiat virum, de quo Regalis posteritas conseruetur. Quicquid adhuc de eius legis fide dubitet idem Molin. ubi proxime, verificat.

Porro populus seu Republica, cum lege lata Regnum vni Principi, in primogenitos eius successiuo ordine derivandum concessit, si casum illum

geminis partus, quoad nascendi ordinem incertum, cogitaret, minime flammifer, utique Regnum pro vita suo tempore debere, quia in id aperte repugnetur primarie ipsius intentioni, quae in consulendo bono publico per vnus regiminis, malaque euitando, quae ex diuisa Regni administratione timentur plane consistit, iuxta late superius a nobis tradita ex num. 8. qua de causa * monarchia gubernatio melior semper omnibus visa est, vt cum pluribus probant Bartholom. Casati in Catalogo glor. num. 12. part. considerat. 55. in princip. & ver. de istis nobis, Anton. Gom. ad l. 40. Taur. non. 6. Iacobus Simancas de primogenit. lib. 1. cap. 5. D. Praefes Couarr. in pract. quest. dist. cap. 1. num. 5. Pater Molina de iust. & iur. tom. 1. ar. 12. dist. 23. num. 14. Petrus Gregor. de Republ. lib. 5. cap. 3. ex num. 4. Bouadill. in politie. lib. 1. cap. 1. num. 15. Benedict. Argid. ad l. ex hoc iure, ff. de iust. & iur. v. part. cap. 3. num. 5. circa fin. princip. ver. Prior tamen, Pater Magister Marquez in Gubernatore Christiano lib. 2. cap. 21. pag. 180. colum. 2. ad fin. & pag. 281. in 2a editionem Pampilonensem, Pater Adamus Contzen politie. lib. 1. cap. 11. §. 19. & segg. nouissimè Ioannes Cochier, plura, eaque antiquissima, eius rei exempla adferens in thesuro politico vniuerso arboris mor. lib. 1. cap. 3. per totum, & ob illam * fuit Rex factus, non vice versa Regnum propter Regem, vt ex Philosophis, & aliis obierunt Alphonfus Guerrero in speculo Rom. Pontif. Imperat. ac Regum, cap. 54. num. 52. D. Ferdin. Mench. controuers. lib. 4. cap. 2. num. 3. & Felicia Solius 2. tom. de cens. lib. 4. cap. vnic. num. 19. & eum * causa plus inhaerit in se ipsa, quam in causato, nam (vt ait Philosophus) propter quod vnus quodque tale, & illud magis, quod & apud nos constat ex l. & si non sunt 21. (quae alia est sub l. cum auiam 19.) §. penultimus, ver. semper enim, ff. de iur. & arg. legato, authent. multo magis, C. de Sacrosanct. Eccles. cap. vn. §. hoc autem notandum, tit. 1. de his qui feud. dare poss. lib. 1. feud. clemens. vnic. in princ. de reliquijs, & venerat. sancti. dici nulla ratione potest, * indiuiduitatem Regni, ad eius vilitatem, & conseruationem inductam, labefactari, & euerri posse, vt duorum filiorum, simul Regi nascendum, vilitati proferatur, contra reg. Text. in l. legat. iuniliter 14. ff. de adim. leg. l. 1. ver. cum per absurdum, C. de prepos. agentium in rebus, lib. 11. cum fratribus, quam exoriant Tiraq. in tract. rei inter alios alia, num. 20. & in tract. le mort faitit. §. p. de clarat. l. n. 7. Ioan. Per. Surdus conf. 462. n. 16. & conf. 495. num. 7. Sigism. Scacc. de iud. lib. 2. c. 9. n. 1079. & licet plerumque euenierit, duos simul imperitate, ac regnare, id suam peculiarem rationem habuit in solut. ad vlt. arg. commodius explicandam.

Nec cursus malis, ex praefata Regni inter gemellos diuisione imminenti, occurretur, eo adhibito remedio, quod considerant Ant. Gom. & D. Lud. Molin. relati sup. n. 21. ad fin. vt nimirum Regnum postea iungatur, & indiuiduum permaneat penes eum, qui ab altero ex illis primo loco genitus, atque editus fuerit, nam praeterquam, quod difficillimè * id ex iuris principijs deduci potest, imò totum contrarium, vt ex infra dicendis apparebit, aut (licet deduceretur) difficillimè quoque executioni mandari posset, vt vtramque relato loco agnoscit D. Molin. nempè lib. 3. ar. 10. vlt. subiungens proinde, melius futurum esse, vt Deum in eum deprece-mur, ne casus iste in Hispaniarum Regis contingat, tam iuris repugnantia, quam executionis difficultas, quam ipse non exprimit, in promptu est: nam * geminis filiis in casu ambiguo promiscuè ad Regnum admittis, cui alterius iam admittis, adeoque veri

veri Regis filius repellendus est? qui & in vita patris quodammodo Rex existimatur, l. in suis 11. ff. de lib. & posth. c. 2. iuncta g. l. verb. Augustus 36. dist. cap. denique 9. g. l. verbo Rege suo, 7. quast. 1. c. fin. iuncta g. l. 24. q. 1. d. vn. illic, Affi son tenidos de la guarda a su fijo, o a su fija, que de fijos del deuen Reynar, vbi notat Montalius g. l. in princ. tit. lib. 1. fori, quod & ex aliis pluribus late comprobant, & exoriant Nicol. Boer. de auctor. magni consilij num. 106. Guiliel. Bened. in c. Raynatus de testam. verb. morto itaque in 2. num. 48. Bartholom. Cassan. in Catalogo gloria mundi, 5. part. considerat. 41. Tiraq. in l. si vnquam, C. de renouat. donat. in praefat. ex num. 1. & de iure primogen. quest. 33. per totum, maxime ex num. 6. Ant. Gom. var. resolu. tom. 1. cap. 1. num. 5. D. Ludou. Molin. de primog. lib. 3. c. 6. ex num. 15. Azuec. ad l. 1. sub num. 2. tit. 3. lib. 2. noua compilat. Auendañ. ad l. 40. Tauri, gloss. 1. num. 32. Mallitius de magistrat. lib. 1. cap. 4. numer. 8. iuncta cap. 5. per totum, D. Valençuela consil. 198. 47 numer. 47. Quia inficias ire potest, * maximum hinc bellorum, ac discordiarum Republicae intentioni parari, ac diuersos hominum animos, partim vni, partim alteri Regi (vt naturaliter accidit) ac subinde legitime eius soboli propensiores, adeoque multo fore securus, vnus tantum ex gemellis ab initio admittere, quam duobus admittis, alterius aequae Regis (ob id quod ad matrimonium feris accesserit, aut ex eo filios rariùs susceperit (primogenitum excludere, ex vulg. reg. * quod turpius cicerit, quam non admittit hospes, Ouidio sumpta lib. 1. tristium eleg. 7. & apud nos probata in cap. quemadmodum 25. ver. alioquin, de iure iur. and. passimque ab interpretibus ad varia expensa, vt videre licet ex gloss. fin. in cap. literas 14. de resit. spoliar. & verbo ad inopiam, in cap. per vestras, de donat. inter, Ioanne de Neui-zanis in Sylua mptialis lib. 1. numer. Tiraquel. in l. si vnquam, verbo donatione largitus, num. 107. Cod. de renouat. donat. & de iure constitutis 3. part. limitat. 7. numer. 4. Surdo consil. 174. numer. 13. conf. 175. num. 42. & conf. 371. numer. 54. & de aliment. tit. 7. quast. 17. numer. 41. D. Valençuela consil. 185. num. 108. maxime cum & alia inris regula refigatur, * qua cautum est, ius alicui semel legitime quaesitum, ab ipso inuito amplius tolli non posse, l. fin. ff. de pact. l. id quod nostrum 11. ff. de regul. iur. cum vbi-que notatis, & Rolando à Valic consil. 10. num. 38. volum. 3. Ioanne Matia Nouario quast. forens. lib. 1. quast. 14. numer. 8. quast. 20. numer. 1. & quast. 100. numer. 2. Carolo de Gratis de except. except. 31. numer. 20. D. Valençuela consil. 160. numer. 96. conserunt tradita à Tiraquel. post plures alios de retractu consang. §. 1. gloss. 9. numer. 86. & à D. Ludouic. Molin. de primog. lib. 1. cap. 8. numer. 27. & quia licet id fieri iure possit, illud tamen non modicum inde inconueniens sequeretur, quod quilibet Rex gratia filijs consulendi, Regnumque relinquendi, ad nuptias plerumque indignas, cum Regi decentes, quas describit lex 1. titul. 3. part. 2. non facile in promptu sint, citius prope-raret.

Verisimile est autem Rempublicam, in praefato dubio, nullum aliud medium, vt finem suum consequeretur, aptius, & commodius electuram, quam vt res forti committeretur, id enim iure magis probatur, longeaue minus periculosum est, quam cetera, quae interpretes varie excogitarunt, & sic militat vulgaris regula, quod in dubio * minus sit eligendum malum, l. quousque nihil 100. ff. de reg. iur. cap. 1. & 2. 13. dist. cum adductis à Tiraquel. de nobilit. c. 31. num. 547. Menoch. de praesumpt. lib. 1. praesumpt. 2. numer. 24. Menchaca controu. illust. cap. 43. D. D. Vela Dissert. Iur. Tom. I.

numer. 2. P. Sanch. de matrim. lib. 7. dist. 11. num. 15. & in summa lib. 1. c. 10. n. 22. quod & Plautus perbelledixit in Stycho, aliu 1. E malis malis malum, quod minimum est, id minimum est malum. Et Cicet. in orat. ad Quinctium fratrem his verbis, in duobus malis fugiendum maius, leuius eligendum. Id quod à sufficienti partium enumeratione (quod * argumenti genus in iure frequens, ac validum esse conitat, ex l. patre furioso 8. vbi Bart. Bald. & ceteri communiter notantur, ff. de his qui sunt, sui, & alien. iur. cum adductis à Nicolao Euarar. in locis legalibus loco 96. num. 1. & 2. D. Anton. Pichard. Marci Tullij quoque, & aliorum bonorum auctorum testimonia in id expendente, ad rub. & princip. inst. de obligat. que ex quasi contractu nascuntur, §. Cardi Domin. Tufch. pract. concl. tom. 1. lib. 1. concl. 492.) breuiter se ostendam. Nam vltra relata media, sequentia à Doctoribus proponuntur.

Primum quod gratificationi, sine libera electione cuiuslibet ex gemellis locus sit, vt & alias in l. fin. ff. de relig. & sumpt. fun. l. si duas 6. ver. si autem ordo ff. de excusat. tur. l. si quis seruum 8. §. si inter duos, ff. delegat. 2. l. si quis in grau. 3. §. cum omnes, in fin. vbi gloss. verbo elegerit, Bald. & omnes, ff. de iudic. com. liberat. cum pluribus relatis à Ioanne Lecerier de primogenitura lib. 1. quast. 6. n. 5. & quast. 10. num. 1. & à Tiraquel. qui late prosequitur, de iure primog. quast. 17. opin. 2. ex numer. 1. atque aliis intra. Id autem quam sit fallax inde licet dignoscere, quod * huiusmodi gratificatio vel concedenda est patri, vt alia habet opinio, cuius signifer est Bald. in l. in quibus, in 1. sect. numer. 5. ver. sic. pone consuetudo, C. de secundis nupt. à plerisque receptus, quos refert Tiraquel. d. quast. 17. in princip. num. 9. Ant. Gomezius ad l. 40. Taur. num. 68. ver. 4. princip. opinio, Ceuallus quast. 248. num. 27. vltra quos ei videtur adherere Roderic. Suar. in dist. quast. de maioratu num. 17. & talis gratificatio plane repugnat voluntati Republicae, quae cum vni Principi etiam apud Romanos Regnum concessit, primogenitos tantum, ab eodem recto tramite descendentes, admitti voluit, id enim * iure diuino, naturali, ac positio consentaneum est, iuxta tradita à gloss. & Doctoribus in cap. quam periculosum 7. q. 1. & in cap. licet vniuersis 6. de voto, Ioanne Lecerier de primogenitura lib. 1. quast. 3. à num. 4. & quast. 3. num. 1. Tiraquel. de iure primog. in praefat. à numer. 2. & in loco mox referendo, & D. Ludouico Molina de primog. lib. 1. cap. 1. numer. 1. cum segg. iunctis traditis ab ipso cap. 1. numer. vlt. apud nos verò apertissimè ex l. Gothica, cuius supra meminimus. Proinde * Rex nullo pacto poterit, cum primogenitus ignoratur, quem velit eligere, cum possit esse ille secundo genitus, quem Respub. voluit per primogenitum excludi. Quare multo magis Rex poterit in casu certo, & claro, secundo genitum praefere primo, vt longè deterius existimauit idem Bald. in praemio decretalium, Rex Pacifici, numer. 11. quem conuincit rectè Tiraquel. de iure primog. dist. quast. 17. opin. 10. & laius quast. 21. ex n. 3. Aut gratificatio * seu voluntaria electio, concedenda est Magnatibus, & principalium Regni ciuitatum procuratoribus, Regnum ipsam repraesentantibus, vt & voluit, tamen dubius, Bald. in lex hoc iure 5. num. 11. ff. de iust. & iur. Pater Iacobus in pract. titul. de arbore successione Regni Francie, quos refert, & sequitur Ioannes Lecerier de primogenitura lib. 1. quast. 10. numer. 4. ver. adde etiam, iuncto num. 1. ver. §. vlt. & quast. 11. c. on. l. 1. numer. 9. ver. sed corè euenit ad hoc meminere Antonius Gom. in dist. l. 40. Tauri num. 68. in 4. opin. ver. cum hac tamen modificatione, & Ceuallus dist. quast. 18. num. 30.